

Élelmiszerbiztonsági követelmények és élelmiszeripari környezet a kártevőirtás szemszögéből -

előadó: Dr. Eszesné Tóth Katalin, minőségügyi és élelmiszer-biztonsági mérnök, lead auditor

SGS ACADEMY

Agrosol 2000 Kft. tavaszi BIOCID szakmai konferencia

2024. március 12.

WHEN YOU NEED TO BE SURE

SGS

- Mi az élelmiszer-biztonság?
- Mi a HACCP?
- Mik a szabványok – IFS, BRCGS, FSSC – és milyen követelményeket fogalmaznak meg a kártevők elleni védekezésre?

Az élelmiszer-biztonság biztosíték arra, hogy az élelmiszer nem fog káros egészségügyi hatást okozni a fogyasztónál, amikor azt rendeltetés szerűen elkészíti és/vagy elfogyasztja.

Az élelmiszer-biztonsági rendszerek célja megelőzni a veszélyek bekerülését az élelmiszerláncba, élelmiszer gyártásba, kezelni a bekerülő veszélyeket, fenntartani az élelmiszer biztonságot.

Az élelmiszer-biztonság fenntartásához szükséges alap feltételeket és tevékenységeket a szervezeten belül és az élelmiszerláncban előfeltételi programoknak nevezzük.

A HACCP veszély elemzés elvégzése abból a célból, hogy meghatározzuk a kritikus ellenőrzési/ szabályozási pontokat az élelmiszer előállítás során.

- **1. alapelv: Veszélyelemzés végzése (Hazard Analysis)**
- **2. alapelv: Kritikus Szabályozási Pontok (CCP-k) meghatározása**
- **3. alapelv: Kritikus határérték(ek) megállapítása**
- **4. alapelv: CCP szabályozását felügyelő rendszer felállítása**
- **5. alapelv: Helyesbítő tevékenység meghatározása**
- **6. alapelv: Igazolásra szolgáló eljárások megállapítása**
- **7. alapelv: Dokumentáció létrehozása**

Szabványok az élelmiszer biztonsági rendszerek egységes ellenőrzésére és a szabvány követelményeknek való megfelelés igazolására.

A kártevők elleni védekezés követelményeit a szabványok különböző módon és sorrendben határozzák meg, de lényegi különbség nincs a követelmények között.

- Az IFS Food v8 szabvány a 4.13 alfejezetben foglalkozik a kártevők elleni védekezéssel.
- A BRCGS v9 a 4.14 alfejezetben foglalkozik a kártevők elleni védekezéssel.
- Az FSSC szabvány az előfeltételi programokat tartalmazó Technikai szabványban foglalkozik a kártevők elleni védekezéssel.

IFS	BRCGS	FSSC (ISO TS 22002-1)
<p>4.13 Kártevők elleni védekezés 4.13.1 A helyszíni infrastruktúrát és működést úgy kell megtervezni és kiépíteni, hogy a kártevők általi fertőződést megakadályozzák</p>	<p>4.14 Pest-Management Az egész telephelyen hatékony megelőző kártevő-kezelési programot kell bevezetni a fertőzés kockázatának minimalizálása érdekében, és rendelkezésre kell állnia az erőforrásoknak a gyors reagáláshoz a termékek kockázatának megelőzése érdekében. A kártevőirtó programoknak meg kell felelniük az összes vonatkozó jogszabálynak.</p>	<p>12.1 Általános követelmények: Higiéniát, tisztaságot, a beérkező anyagok ellenőrzését és felügyeleti eljárásokat kell alkalmazni annak érdekében, hogy a kártevők megtelepedését elősegítő környezet kialakulását elkerüljük.</p>

4.13.ꜧ	Kártevők-elleni-védekezésꜧ
4.13.1ꜧ	A-helyszíni-infrastruktúrát-és-működést-úgy-kell-megtervezni-és-kiépíteni,-hogya-kártevők-általi-fertőződést-megakadályozzák.ꜧ
4.13.2ꜧ ꜧ	<p>*-A-kockázatalapú-kártevőirtási-intézkedéseket-dokumentálni,-alkalmazni-és-karbantartani-kell.ꜧ</p> <p>Meg-kell-felelni-a-helyi-jogi-követelményeknek,-és-figyelembe-kell-venniük-legalább:ꜧ</p> <ul style="list-style-type: none"> • → a-gyár-környezetét-—-potenciális-kártevők,ꜧ • → alapanyagok-/késztermékek-típusa,ꜧ • → térképet-a-kihelyezett-csalétkekről,ꜧ • → a-kihelyezett-csalik-térképen,ꜧ • → kártevőkre-érzékeny-építési-megoldások,-például-mennyezetek,-pincék,-csövek,-sarkokꜧ • → a-kihelyezett-csalétkek-azonosítása-a-helyszínen,ꜧ • → a-felelőségeket-(házon-belül-és-alvállalkozói),ꜧ • → a-használt-anyagok-használati-módját-és-biztonsági-előírásait,ꜧ • → az-ellenőrzés-gyakoriságátꜧ • → adott-esetben-bérelt-raktárak.ꜧ

4.13.3.	Amennyiben a kártevő mentesítésre külső vállalkozó kerül megbízásra a vele kötött szerződésnek az elvégzendő feladatokat a fentiek szerint kell tartalmaznia. A vállalat egyik dolgozóját ki kell jelölni és ki kell képezni arra, hogy ellenőrizze a kártevőirtási tevékenységeket. Akkor <u>is</u> ha a kártevőirtási szolgáltatás ki van szervezve, a vállalton belül marad a szükséges intézkedések meghozatalának a felelőssége, amely magában foglalja a kártevőmentesítés folyamatos felügyeletét is.
4.13.4.	A kártevőirtással kapcsolatos ellenőrzésekről és a szükséges intézkedésekről feljegyzést kell készíteni. Az intézkedések végrehajtását ellenőrizni és dokumentálni kell. Minden fertőzést dokumentálni kell és meg kell tenni az ellenőrző intézkedéseket.
4.13.5.	A megfelelő számú, az adott célra tervezett, megfelelő helyre telepített csalétkeknek, csapdáknak, és rovarirtóknak <u>teljeskörően</u> működőképeseknek kell lenniük. A csalétkeket és csapdákat úgy kell elhelyezni és alkalmazni, hogy azok ne jelenthessenek szennyeződés kockázatot.
4.13.6.	A bejövő anyagokat kártevő mentességi szempontból ellenőrizni kell a beérkezés során. Minden megállapítást dokumentálni kell.

4.13.7.	A kártevők elleni védekezés hatékonyságát rendszeres trend elemzések segítségével ellenőrizni kell a megfelelő intézkedések időben történő végrehajtásának <u>érdekében</u> . <u>Az</u> ellenőrzésről vezetett nyilvántartásnak rendelkezésre kell állnia.
---------	--

4.14.1 Ha kártevő tevékenységet azonosítanak, az nem jelentheti a termékek, nyersanyagok vagy csomagolás szennyeződésének kockázatát. Bármilyen fertőzés helyszíni jelenlétét dokumentálni kell a kártevő védelmi nyilvántartásokban, és annak egy hatékony kártevő védelmi program részét kell képeznie a fertőzés megszüntetésére vagy kezelésére úgy, hogy az ne jelentsen kockázatot a termékekre, a nyersanyagokra vagy a csomagolásra.

4.14.2 A telephelynek vagy szerződést kell kötnie egy illetékes kártevő irtó szervezet szolgáltatásaival, vagy megfelelően képzett személyzettel kell rendelkeznie a terület rendszeres ellenőrzésére és kezelésére a fertőzés megakadályozása és felszámolása érdekében. Az ellenőrzések gyakoriságát kockázatértékeléssel kell meghatározni, és dokumentálni kell. A kockázatértékelést minden esetben felül kell vizsgálni, ha:

- olyan változások történtek az építési vagy termelési folyamatokban, amelyek hatással lehetnek a kártevő védelmi programra
- jelentős kártevő-probléma történt. Ha kártevő irtó vállalkozó szolgáltatásait veszik igénybe, a szolgáltatás körét egyértelműen meg kell határozni, és tükröznie kell a telephely tevékenységét. A szolgáltatás nyújtásának forrástól függetlenül meg kell felelnie az összes vonatkozó szabályozási követelménynek.

4.14.3 Ha egy telephely saját kártevő védelmet végez, képesnek kell lennie arra, hogy hatékonyan igazolja, hogy:

- a kártevő védelmi műveleteket képzett és hozzáértő személyzet végzi, aki elegendő tudással rendelkezik a megfelelő kártevőirtó vegyszerek és védekezési módszerek kiválasztásához, és megérti a felhasználás korlátait. , a telephellyel kapcsolatos kártevők biológiája szempontjából releváns
- a kártevő védelmi tevékenységet végző személyzet megfelel a képzésre vagy regisztrációra vonatkozó törvényi előírásoknak
- elegendő erőforrás áll rendelkezésre a fertőzési problémák kezelésére
- szükség esetén rendelkezésre áll a speciális technikai tudás
- jogszabályok A kártevőirtási szerek használatára vonatkozó előírásokat megértik és betartják
- a peszticidek tárolására külön zárt létesítményeket használnak.

4.14.4 A kártevő védelmi dokumentációt és nyilvántartást meg kell őrizni. Ennek legalább a következőket kell tartalmaznia:

- a teljes telephely naprakész terve, amely meghatározza a kártevőirtó eszközöket és azok elhelyezkedését;
- a csalik és/vagy megfigyelőeszközök azonosítása a helyszínen;
- egyértelműen meghatározott felelősség a terület kezelésével és a vállalkozó
- a felhasznált kártevőirtási szerek adatai, beleértve a hatékony használatukra vonatkozó utasításokat és a vészhelyzet esetén megteendő intézkedéseket
- bármely megfigyelt kártevő-tevékenység
- az elvégzett kártevőirtó kezelésekre részletei. A feljegyzések készülhetnek papíron (nyomtatott példány) vagy elektronikus rendszeren (például online jelentési rendszeren) vezérelhetők.

4.14.5 A csalétket vagy más rágcsálófigyelő vagy -ellenőrző eszközöket megfelelően kell elhelyezni és karbantartani, hogy megakadályozzák a termék szennyeződési kockázatát. Mérgező rágcsálócsalik nem használható olyan termelési vagy tárolási területeken, ahol nyitott termék van jelen, kivéve aktív fertőzés kezelésekor. Ha mérgező csalétket használnak, azokat rögzíteni kell. Minden hiányzó csaliállomást fel kell jegyezni, felül kell vizsgálni és ki kell vizsgálni.

4.14.6 A rovarölő eszközöket, a feromoncsapdákat és/vagy más rovarmegfigyelő eszközöket megfelelően kell elhelyezni és megfelelően működni. Ha fennáll annak a veszélye, hogy a rovarok kiszorulnak a légyirtó berendezésből és szennyezik a terméket, alternatív rendszereket és berendezéseket kell alkalmazni.

4.14.7. A telephelyen megfelelő intézkedéseket kell hozni annak megakadályozására, hogy a madarak bejussanak az épületekbe, vagy a be- vagy kirakodási területek felett megszálljanak.

4.14.8 Fertőzés vagy kártevők tevékenységének bizonyítéka esetén azonnali lépéseket kell tenni a veszélyeztetett termékek azonosítása és a termékszennyeződés kockázatának minimalizálása érdekében. A potenciálisan érintett termékekre a nem megfelelő termékekre vonatkozó eljárást kell alkalmazni.

4.14.9 A kártevő ellenőrzésekről, a kártevő elleni védekezésről és a higiéniai ajánlásokról és a megtett intézkedésekről nyilvántartást kell vezetni. A telephely felelőssége annak biztosítása, hogy a vállalkozó vagy a házon belüli szakértő által tett összes vonatkozó ajánlást időben végrehajtsák.

4.14.10 A kockázaton alapuló gyakorisággal, de legalább évente **mélyreható**, dokumentált kártevő védelmi felmérést kell végezni a kártevőirtás szakértőjének, hogy felülvizsgálja a hatályos kártevő védelmi intézkedéseket. A felmérésnek:

- alapos vizsgálatot kell végeznie a létesítményben a kártevők tevékenysége szempontjából;
- felül kell vizsgálnia a meglévő kártevő védelmi intézkedéseket, és javaslatot kell tennie a változtatásokra. A felmérést úgy kell időzíteni, hogy lehetővé tegye a felszereléshez való hozzáférést ellenőrzés céljából, ahol fennáll a tárolt termék rovarfertőzésének veszélye.

4.14.11. A kártevő védelmi ellenőrzések eredményeit rendszeresen értékelni kell, és elemezni kell a tendenciákat. Az ellenőrzések eredményeit legalább:

- évente vagy
- fertőzés esetén elemezni kell.

Az elemzésnek tartalmaznia kell a csapdázás és felügyeleti eszközök eredményeit a problémás területek azonosítása érdekében. Az elemzést kell alapul venni a kártevő védelmi eljárások javításához.

4.14.12 Az alkalmazottaknak meg kell érteniük a kártevők tevékenységének jeleit, és tudatában kell lenniük annak szükségességének, hogy a kártevők tevékenységére utaló minden bizonyítékot jelentsenek egy kijelölt vezetőnek

12.1. Általános követelmények

Higiénit, tisztaságot, a beérkező anyagok ellenőrzését és felügyeleti eljárásokat kell alkalmazni annak érdekében, hogy a kártevők megtelepedését elősegítő környezet kialakulását elkerüljük.

12.2. Kártevőirtási programok

A létesítményben a kártevőirtási tevékenységet egy erre a feladatra kijelölt személynek kell végeznie és/vagy egy erre a feladatra szerződötött szakértő vállalkozónak.

A kártevőkezelési programokat dokumentálni kell, amelyben meg kell határozni a célzott kártevőket, a módszereket, az ütemezést, az ellenőrző eljárásokat és szükség esetén az oktatási követelményeket.

A programoknak tartalmazniuk kell azoknak a vegyszereknek a listáját, amelyek használatát engedélyezték a létesítmény adott területére.

12.3. A bejutás megakadályozása

Az épületeket jó állapotban kell tartani. A réseket, a csatornákat és egyéb olyan pontokat, ahol a kártevők bejuthatnak, le kell zárni.

A külső ajtókat, ablakokat vagy szellőzőnyílásokat úgy kell megtervezni, hogy a lehető legkisebbre csökkentsük a kártevők bejutásának lehetőségét.

12.4. Búvóhely és fertőzések

A raktározási gyakorlatot úgy kell kialakítani, hogy a lehető legkisebbre csökkentsük a kártevők élelemhez és vízhez jutását.

A fertőzött anyagokat úgy kell kezelni, hogy megelőzzük a többi anyag, termék vagy a létesítmény elszennyeződését.

A lehetséges kártevőbúvóhelyeket (pl. felfűrészek, aljnövényzet, tárolt tételek) meg kell szüntetni.

Ha a tárolás a szabadban történik, a kint tárolt tételeket meg kell védeni az időjárástól és kártevők okozta károktól (pl. madárürülék).

12.5. Felügyelet és kimutatás

A kártevőfelügyeleti programoknak tartalmazniuk kell a detektorok és a csapdák kulcsfontosságú helyeken történő elhelyezését, amelyek jelzik a kártevők tevékenységét. A detektorok és csapdák elhelyezését tartalmazó térképet meg kell őrizni. A detektorokat és csapdákat úgy kell megtervezni és elhelyezni, hogy az anyagok, termékek vagy létesítmények lehetséges szennyeződését megelőzzük.

A detektorok és a csapdák erős és biztonsági záras szerkezetűek legyenek. Alkalmasnak kell lenniük a célzott kártevők ellen.

A detektorokat és a csapdákat olyan gyakorisággal kell ellenőrizni, hogy meghatározható legyen az újabb kártevőtevékenység. Az ellenőrzés adatait elemezni kell a trendek meghatározása érdekében.

12.6. Irtás

Fertőzés esetén haladéktalanul intézkedni kell az irtásról.

A kártevőirtó szereket csak az erre kiképzett személyzet használhatja és a használatot ellenőrizni kell az élelmszer-biztonsági veszélyek elkerülése érdekében.

A kártevőirtó szerek használatáról készült feljegyzéseket meg kell őrizni, amelyeknek tartalmazniuk kell a kártevőirtó szer fajtáját, mennyiségét és az alkalmazott koncentrációt, hol, mikor, hogyan és milyen kártevőre használták.

- ❖ Legyek az üzemben; élő rágcsálók és/vagy jelenlétre utaló jelek
- ❖ Galambok, sirályok az udvaron; fecskék befészkelnek
- ❖ Macskák
- ❖ Sérült csapdák, nem működő elektromos rovarcsapdák
- ❖ Csapda térkép nem aktuális
- ❖ Trend elemzés nem áll rendelkezésre
- ❖ Szakember jogosítványa nem áll rendelkezésre
- ❖ A látogatás gyakorisága nincs arányban a termék kockázattal; a termelés mennyiségével
- ❖ Döglött, beszáradt tetemek az élve fogó csapdákbán
- ❖ Az üzemi munkatársakat nem oktatják a csapdák ellenőrzésére
- ❖ Irtószerek biztonsági adatlapja nem áll rendelkezésre...

- Tanítsák az ügyfeleiket
- Segítsenek a fertőzési pontok feltárásában
- A trend elemzésekkel segítség az ügyfeleket
- Ajánlásokkal támogassák ügyfeleiket a helyes döntések meghozatalában
- Kölcsönösen működjenek együtt

Köszönöm a figyelmet!
Kérem tegyék fel kérdéseiket!

WWW.SGS.COM

WHEN YOU NEED TO BE SURE

